

Хэ поднимался в горы, чтобы осуществить свою мечту. И когда надежда почти умерла, он нечаянно наступил на красивый камень, свет которого озарил горизонт. Король был очень счастлив, увидев красивый камень, которому дал имя Хэшипи [3].

Существует еще одна печальная история о Хэшипи, которая широко распространена в Китае. Легенда гласит, что молодой человек по имени Бянь Хэ увидел у подножия горы Юйшань золотого феникса, падающего на камень (в китайских легендах говорится о том, что в местах, где лежит феникс, должны быть сокровища). После того, как феникс улетел, он взял камень и внимательно осмотрел его. Бянь Хэ обнаружил, что он драгоценный. Молодой человек решил отдать его королю Ли. Мастера нефритовой резьбы посчитали камень обычным. Ли приказал отрезать Бянь Хэ левую ногу. Когда Ли умер, королем стал Ву и молодой человек принес драгоценный камень ему. Ценность юй снова не признали. Король Ву отрезал правую ногу Бянь Хэ, который плакал потом над камнем три дня и ночи под горой Юйшань. Выплакал все слезы и кровь. Король Ву умер, а королем стал Вэнь. Он услышал про страдания Бянь Хэ и решил узнать их причину. Бянь Хэ сказал, что он печален от того, что драгоценный юй люди считают обычным камнем. Король Вэнь приказал мастеру разрезать камень и все поняли, что это бесценное сокровище. Король назвал его Хэшипи [3].

Сказка «Возвращение в страну Чжао» (完璧歸趙) рассказывает про страну Чу, которая отдала Хэшипи стране Чжао. Король Цинь узнал об этом и предложил королю Чжао 15 городов взамен за Хэшипи [4]. Король Чжао послал Линь Сяню, чтобы отнести Хэшипи в Цинь. Линь Сяню догадался, что король Цинь не сдержит свое обещание. Он поручил другим отнести Хэшипи, а сам тайно вернулся в Чжао. Цинь была сильнее и сопротивление не имело смысла. Это событие было подробно описано в «Исторических отчетах» Сими Цянь.

Цинь Шихуан, который объединил Китай к 221 г. до н.э., приказал использовать камень Хэшипи в качестве специальной печати императора. Она была сделана великим мастером Сунь Шоу. В качестве символа императорской власти печать использовалась более чем 100 императорами. В «Исторических отчетах» Сими Цянь она называется «сокровищем всех людей в мире», потому что сделана из Хэшипи.

Императорская печать просуществовала более 1640 лет, но потом исчезла. Камень Хэшипи стал тайной для китайцев. Существуют разные версии его судьбы: был раздавлен и превращен в песок; был собран и похоронен под землей, поэтому его нельзя искать; камень прячут люди. Самым убедительным считается предположение, что Хэшипи похоронен в гробнице императора Цинь Шихуан, а китайское правительство до сих пор не разрешает проводить раскопки мавзолея. Так древний красивый камень Хэшипи окончательно стал загадкой для академического и археологического сообществ.

Следует отметить, что камень Хэшипи является самым древним символом китайской культуры, символом императорской власти, утопической мечтой китайского народа. Хэшипи – свидетель упадка феодальных династий со времен династии Цинь. В истории цивилизации китайской нации он сияет вечной славой.

Список литературы:

1. Сказки Китая ; пер. с кит., сост., предисл. Б. Рифтина. – М. : Худож. лит., 1993. – 464 с.
2. Малявин, В. Китайская цивилизация / В. Малявин. – М. : Астрель ; АСТ ; Дизайн. Информациа. Картография, 2000. – 632 с.
3. 江富建 赵叔林 独山玉概论 = Цзянь, Фуцзянь. Введение в культуру Душаньского нефрита / Фуцзянь Цзянь, Шулин Чжао. – Ухань : Издательство Китайского университета геонаук, 2008. – 151 с.
4. 吴蔚和氏璧 = Ву, Вэй. Хэшипи / Вэй Ву. – Пекин : Демократическая правовая система Китая, 2012. – 343 с.

Юрый Барадзін

КАНЦЭПТ «ВЯЛІКІ БЕЛАРУСКІ СХОД» У ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫМ ПРАЦЭСЕ (да настановаўкі пытання)

Yuri Baradzin

THE CONCEPT OF GREAT BELARUSIAN ASSEMBLY IN HISTORICAL AND CULTURAL PROCESSES (to the setting of the issue)

У артыкуле раскрываюцца ідэя ўсебеларускага народнага сходу, якая зарадзілася ў рамантычнай лірыцы прарока беларускага Адраджэння – Янкі Купалы ў гады рэвалюцыі 1905–1907 гг. У працы звяртаецца ўвага на змаганне за беларускую нацыянальную ідэю: незалежнасць, братэрскую роўнасць. Падкрэсліваюцца таксама значэнне і сэнс вялікага сходу ў гісторыка-культурным працэсе Беларусі.

The article describes the idea of the All-Belarusian People's Assembly, which originated in the romantic lyric by the prophet of Belarusian Revival – Yanka Kupala during the revolution of 1905–1907. The article draws attention to the struggle for the Belarusian national idea: independence, fraternal equality. Also stresses the importance and the meaning of a large collection of historical and cultural process in Belarus.

Ідэя сходу ў гісторыка-культурным працэсе зарадзілася ў часы, калі ўзніклі дзяржавы-княствы, дзяржавы-гарады, у якіх народы кіраваліся традыцыямі грамады, што было ўвасоблена ў такіх інстытуцыях, як народны сход і гарадское веча. Веча – народны сход у старажытна-беларускіх гарадах, калі народ збіраўся пад кіраваннем князя. Прынцып вернасці дэмакратычным традыцыям дзейнічаў з часоў Рагвалода ў Полацкім княстве, затым, калі пачало фарміравацца Вялікае Княства Літоўскае.

Веча адыгрывала галоўную ролю як у грамадзе (абшчыне), так і ў дзяржаўным жыцці беларусаў. Высокі ўзровень культуры Беларусі ўзнік не на пустым месцы. Дэмакратычныя традыцыі грамады, а не крывавае тыранія Старажытнага Усходу былі прыкладам для беларускага народа.

Ідэя ўсебеларускага сходу зарадзілася ў драматургіі народнага паэта Беларусі Янкі Купалы. У купалаўскіх творах выразна паказаны пакутны шлях беларускага народу, імкненне да самастойнасці і самасвядомасці, ідэя Беларускага

Адраджэння і «права людзьмі звацца»: *«На сход, на ўсенародны, грозны, бурны сход // Ідзі разграблены, закованы народ! // Як роўны ідзі жыхар між роўных жыхароў, // Ададай на суд свае ўсе крыўды, слёзы, кроў... // Аб вечным катаванні, здзеку далажы // І пакажы на курганы і на крыжы. // Ададаці ўсё на суд, на ўсенародны сход // Ідзі, аграблены, закованы народ!»*[1].

Падобным чынам, да беларускага народнага сходу, яшчэ раней, у XIX ст. паклакала «Мужыцкая праўда» – беларускамоўная газета Кастуся Каліноўскага. У «Мужыцкай праўдзе» і «Лістах з-пад шыбеніцы» Кастусь Каліноўскі кліча народ аб’яднацца на народным сходзе, каб дамагчыся братэрскага адзінства беларусаў.

Папярэджвае «Яська-гаспадар з пад Вільні», што Расійская імперыя імкнецца забіць у беларускім народзе ўсё беларускае, а таксама пасварыць і ўнесці раскол паміж этнасамі былога Вялікага Княства Літоўскага. Звяртаючыся да народаў зніклага княства, Каліноўскі заклікае народы Цэнтральнай Еўропы быць роўнымі, а не ворагамі, змагацца за роўнасць і вызваленне ад няволі царскай, а не адзін супраць аднаго: *«О, загрыміць наша праўда і, як маланка, пераляціць па свеце! А праў ты ў тым, што народ павінен быць вольны, бо Бог стварыў усіх людзей вольнымі і ўсім даў адзінакую душу»*[2].

На гэтым не скончыліся гераічныя змаганні за свабоду, што пераканаўча паказана ў вершы Янкі Купалы, прысвечаным падаўленаму паўстанню 1863-64 гг «Перамога пераможаных»: *«Мала вас, мала было паміж намі; // Сільны яшчэ быў наш блуд і туман кругом нас! // Вы, перамогі ўсё, узяліся арламі, // Бліскам былі нам, тым бліскам, што гас і не згас. // Грозна нясліся магутныя вашыя клікі; // Нават каменныя душы скідалі свой сон; // Радасцю дзіўнай звнёў ваш край бедны, вялікі... // Сіл не хапала... запёў пахаронны вам звон. // Свежыя насны мураўка яшчэ не накрыла, // Жвір толькі свеціцца, змыты сцюдзёным дажджом... // Спіце! Мы вашых навек не забудзем магілаў; // Збуджаны вамі, мы ўскрэслі, мы больш не заснём!»*[1,2].

Новы Сход адбыўся 24-25 сакавіка 1918 г., калі было абвешчана стварэнне Беларускай Народнай Рэспублікі (БНР), аб незалежнасці і дэмакратычнай Беларусі. Абвяшчэнне БНР – вельмі важная падзея ў беларускай гісторыі. Яе духоўны сэнс заключаўся ў тым, каб вярнуць народу адабраны ў яго імперскай сілай родную беларускую мову, гісторыю народа і каб адрадыць беларускую культуру. Нягледзячы на трагічны лёс БНР, да ўпадку якой прыкладзі руку більшавікі і пілсудчыкі падчас Рыжскай мірнай дамовы 1921 г., яна і зараз працягвае сімвалізаваць дзяржаўнасць і незалежнасць Беларускай Рэспублікі. Невядома, як бы склаўся лёс беларускага народу, калі б не БНР. Менавіта БНР абудзіла ў сэрцах беларусаў дух патрыятызму і свабодалюбства. Яны марылі аб свабоднай Беларусі і змагаліся за яе. Гэта беларуская патрыятычная інтэлігенцыя, змагары за беларускасць, за развіццё беларускай культуры і за ўкараненне беларускай мовы, якая выставяла перад гвалтоўнай русіфікацыяй, прайшла разам з жыхарамі пакутны шлях праз прыніжэнні, здзекі, пераадольваючы прымусы і дэспатызм, з гордым вялікім пачуццём свабоды і з непрымірэнчым стаўленнем да тыраніі.

Гісторыя абвяшчэння БНР шмат значыць для нашай краіны, яна і па сёння актуальная для беларускага народа, бо, менавіта дзякуючы БНР захавалася Беларусь, за якую змагаліся нашы продкі-ліцвіны, рыцары Вялікага Княства Літоўскага, затым Янка Купала, Якуб Колас, Уладзімір Караткевіч, Вацлаў Ластоўскі, Францішак Багушэвіч, Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Максім Багдановіч, Васіль Быкаў – апосталы беларускага народа.

У 1993 г. здзейсніліся прароцтва і бачанне Янкі Купалы аб паходзе беларусаў на «Усенародны сход» - першы сход беларусаў свету (Мінск, 8-10 ліпеня 1993 г.), названы Вялікім Сходам, а таксама «Згуртаванне беларусаў свету «Бацькаўшчына»», з мэтай аб’яднання беларусаў усяго свету і нацыянальнага адраджэння Беларусі. Гістарычны сэнс Вялікага Сходу – вяртанне беларусам іх гістарычных каштоўнасцяў, беларуская нацыянальная самасвядомасць, духоўнае адзінства самасвядомых беларусаў, здабыццё сваёй Маці-Айчыны, што адлюстравана ў вершы Янкі Купалы «А хто там ідзе?»: *«А хто там ідзе, а хто там ідзе // У агромністай такой грамадзе? // — Беларусы. // А што яны нясуць на худых плячах, // На руках ў крыві, на нагах у лапцях? // — Сваю крыўду. // А куды ж нясуць гэту крыўду ўсю // А куды ж нясуць на паказ сваю // — На сьвет цэлы. // А хто гэта іх, не адзін мільён, // Крыўду несць наўчыў, разбудзіў іх сон? // — Бяда, гора. // А чаго ж, чаго хацацелься ім, // Пагарджаным век, ім, сляпым, глухім? // — Людзьмі звацца [3]».*

Пра непераможную і неразбуральную сілу беларускай мовы, адраджэнню і вяртанню якой былі прысвечаны народныя вялікія сходы, піша аўтар трылогіі «Пакутны век» і твора «Абярэг» Васіль Якавенка:

«Беларуская мова ніколі не загіне ў Свеце, таму што яна – пачатак новага Свету, і брама ў яго, і яго крыніца»[4].

Спіс літаратуры:

1. Адамчык, М. Беларуская літаратура / М. Адамчык. – Мінск : Сучасны літаратар, 2004. – 1008 с.
2. Чаропка, В. Героі паўстання 1863 года / В. Чаропка. – Мінск : Харвест, 2016. – 336 с.
3. Конон, В. Великий сход : Первый Всебелорусский форум: политический и духовный смысл / В. Конон // Неман / Саюз бел. Письменнікаў. – 1993. – № 11. – С. 153–161.
4. Якавенка, В. Абярэг / В. Якавенка. – Мінск : Медысонт, 2017. – 372 с.

Чжу Гэлимэн

ПРОБЛЕМА ЖИЗНИ И СМЕРТИ В ИСТОРИИ КИТАЙСКОЙ КУЛЬТУРЫ: СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКИЙ АСПЕКТ

Проблема осмысления вопросов жизни и смерти занимает значимое место в культурах Востока и Запада. В XXI в. в условиях интенсивно развивающихся межгосударственных культурных связей возрастает взаимный интерес к изучению национального наследия и традиций. Данные аспекты нашли отражение в предложенной статье.

Zhu Gelimeng

THE ISSUE OF LIFE AND DEATH IN THE HISTORY OF CHINESE CULTURE: SOCIAL AND PHILOSOPHICAL ASPECT

The problem of understanding the issues of life and death takes a significant place in the cultures of the East and the West. In the 21st century, in the context of intensively developing of international cultural ties, mutual interest in the study of national heritage and traditions have been growing. These aspects are reflected in the proposed article.